

Motion till riksdagen

1987/88:Sk16

av Kjell Johansson m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:52 om
beskattning av naturaförmåner, m. m.

I proposition 1987/88:52 föreslås ändringar i beskattningen av naturaförmåner. Förmånerna delas in i personalvårdsförmåner, som även fortsättningsvis skall vara såväl avdragsgilla som skattefria, och övriga naturaförmåner som enligt förslaget skall bli skattepliktiga. Dessutom föreslås inskränkt avdragsrätt för arbetsgivarens utlägg för privata sjukförsäkringar.

Arbetsgivare och arbetstagare har under senare år i ökande omfattning funnit det lämpligt att som komplement till kontant lön använda s. k. fringe benefits som belöning.

Att utvecklingen går mot skattefria förmåner är resultatet av höga marginalskatter och en komplicerad skattelagstiftning. Folkpartiet har vid ett flertal tillfällen framfört kravet att marginalskatterna måste sänkas. Varje ny skattelag som — liksom den föreslagna — riktar in sig på en del nu vedertagna och populära förmåner innebär krångel och byråkrati. Resultatet blir också att företag och anställda ägnar tid och kraft åt att hitta nya former och förmåner då de gamla belagts med skatt.

Risken torde vara minimal att, som det står i propositionen, någon på pensionsdagen "finner sig stå med låg ATP trots 30 år eller mer i förvärvslivet". Att en anställd skulle få så stor del av sin inkomst i form av naturaförmåner är helt hypotetiskt. I alla händelser skulle de fackliga organisationerna reagera om någon arbetsgivare mot förmodan skulle försöka med denna lösning.

De stora förmånsområdena bil, bostad och lunch är redan reglerade i lag. Det regeringen nu har ambitionen att lagstifta om är relativt sett små förmåner. Det är mycket tveksamt om några skatteinkomster av betydelse skulle bli resultatet.

Däremot är det angeläget att de regler som under alla förhållanden måste finnas är utformade på ett sätt som fyller högt ställda krav på likabehandling och enkelhet.

Personalvårdsförmåner

Personalvårdsförmåner är avdragsgilla för arbetsgivaren och skattefria för den anställda. De utgör inte vederlag för utfört arbete, utan är i huvudsak av trivselskapande karaktär. Enligt folkpartiets mening ger dessa regler inte utrymme för tillräcklig flexibilitet, eftersom förmånerna måste ha direkt knytning till arbetsplatsen. En sådan regel utgör en onödig detaljstyrning och verkar dessutom direkt diskriminerande mot små och medelstora före-

tag utan samma resurser att hålla med egna lokaler eller hyra hela anläggningar.

Mot. 1987/88
Sk16

Motion

Till personalvårdsförmåner bör räknas möjlighet att motionera i företagets motionshall eller annan anläggning, oavsett om den är hyrd för längre eller kortare tid.

Ett företag skall t. ex. kunna hyra en bana för någon racketsport vissa timmar i veckan utan att detta medför skatteplikt för dem som utnyttjar det.

Vidare måste även företag och anställda som finner det enklare att den anställde själv väljer tid, plats och sport och som själv sköter betalningen för att utnyttja motionsanläggning, kunna använda sig av motionskuponger för detta ändamål.

Att i lagen stipulera vilka motionssporter som anses acceptabla ur skattesympunkt är helt omotiverat. I stället för att lägga sig i vilken form av motion en viss person vill ägna sig åt, bör skattelagen endast begränsa den totala skattefria kostnadsnivån på skattefria kuponger eller avgifter. Vi föreslår att riksskatteverket, liksom i fallet lunchkuponger, får utfärda anvisningar om ett tak för skattefriheten och sedan överlämna åt individen att avgöra hur denna förmån skall användas.

Det är viktigt ur rättvisesympunkt företagen emellan att alla dessa former av stimulans till motion skattemässigt likabehandlas. De i propositionen föreslagna reglerna innebär i praktiken att endast större företag har chans att uppmuntra sina anställda att hålla sig i form. All tillgänglig forskning och expertis talar för att friskvård är effektivare och bättre än sjukvård och att motion är ett väsentligt inslag i sådan friskvård. Därför är det ur individens, företagets och samhällets synvinkel viktigt att motion uppmuntras. Företaget tjänar på att deras anställda håller sig friska. Samhället får lägre sjukvårdskostnader om folk håller sig i form och individen mår bättre. Därför bör inte skattelagarna lägga hinder i vägen!

Yrkets förmåner, reseförmåner och yrkesspecifik förening

Självklart bör även fortsättningsvis sådana varor och tjänster som hör till yrket vara skattefria. Att en frisör klipper sin kollega utan att ta ut marknadspris för detta, eller att en journalist har vissa tidningar gratis av sin arbetsgivare är normal praxis. Detsamma gäller förmånliga resor för anställda i transport- eller resebyråföretag, liksom deras make/sambo och barn under 18 år.

Till yrkets förmåner bör också räknas anslutning till yrkesspecifik förening. Vi anser att det bör vara möjligt för en arbetsgivare att betala en anställds avgift till en organisation eller förening som har samband med yrkesutövningen utan att detta beskattas.

Gåvor

Sedvanliga gåvor till jul, jämna födelsedagar och företagsjubileum bör även fortsättningsvis vara skattefria. Propositionen föreslår emellertid i en

onödig tillägsregel att jubileumsgåva (maxvärde 6 000 kr.) endast skall få ges vid ett tillfälle utöver vid anställningens upphörande. Regeln är orättvis och omöjlig att följa. Dels byter folk arbetsgivare och kan på så sätt få uppleva mer än ett jubileum. Dels behöver inte företagspara sin bokföring i mer än tio år. Uppgifter om värdet av den gåva de anställda fick vid företagets 25-årsjubileum finns alltså inte nödvändigtvis att tillgå då samma företag fyller 50 år.

Vi föreslår att nuvarande praxis behålls, med följande undantag.

Kontanta gåvor är inte skattefria. Däremot går det bra att ge t. ex. en resa eller bidrag till en resa som gåva, förutsatt att arbetsgivaren betalar för den direkt till resebyråföretaget eller den som tillhandahåller biljetterna. På samma sätt bör en gåva kunna omvandlas till ett bidrag till en ideell förening om den anställde så önskar. I dagsläget blir den anställde beskattad även om gåvan direkt går vidare till ideellt ändamål. Vi tycker att det bör vara möjligt för en anställd att be sin arbetsgivare sätta in gåvan på en ideell förenings konto, utan att den anställde tvingas skatta för den.

Fri hälso- och sjukvård

Privata sjukförsäkringar bör även fortsättningsvis vara såväl avdragsgilla för arbetsgivaren som skattefria för den anställde. Förutom att vara till gagn för individen, kan de ses som företagets försäkring mot att företaget lider alltför stor skada om t. ex. en nyckelperson blir sjuk. Inom den offentliga sjukvården förekommer i vissa fall väntetider för behandlingen. Väntetiderna är ett gissel för den vårdbehövande, men också för dennes arbetsgivare. Detta gäller särskilt anställda i mindre företag. En längre tids frånvaro kan då innebära allvarliga problem för verksamheten. Tecknandet av försäkringen kan därför sägas ske främst för att gardera verksamheten mot driftsstörningar. Vår slutsats är därför att privata patientförsäkringar bör vara avdragsgilla omkostnader i rörelsen.

I propositionen föreslås att fri hälso- och sjukvård skall räknas till personalvårdsförmåner, med undantag av patientavgifter för tandvård. Vi anser inte att det undantaget bör göras.

Arbetskläder

Det är av propositionstexten omöjligt att avgöra exakt vad regeringen menar med att kontant bidrag för inköp av uniform och arbetskläder inte skall vara skattefritt. Vår ståndpunkt är att även kontanta bidrag till inköp skall vara skattefria, om den anställde överlämnar kvitto till arbetsgivaren på de inköpta kläderna.

Kaffekuponger

Kaffe som dricks på arbetsplatsen är såväl avdragsgillt som skattefritt. På samma sätt som motionen inte skall behöva ske på arbetsplatsen för att räknas som personalvårdsförmån, utan lika väl på annan plats, bör kaffekuponger behandlas lika.

Vi föreslår att riksskatteverket får utfärda bestämmelser om tillåtna värden, precis som för lunchkuponger och motionskuponger.

I propositionen definieras förmåner som ger arbetsgivaren avdragsrätt men som måste beskattas av arbetstagaren som naturaförmåner. Som framgår ovan vill vi betrakta motionskuponger, kaffekuponger och vissa föreningsavgifter som personalvårdsförmåner. Vi menar dessutom att de föreslagna reglerna för semesterbostäder måste justeras.

För att inte mindre företag skall diskrimineras, måste det vara möjligt för arbetsgivaren att hyra t. ex. en stuga i fjällen under kortare tid, eller som andel i stugby, utan att detta särbehandlas ur skattesynpunkt. Vi går emot propositionens förslag att endast förmån av sådana semesterbostäder som hyrs i sin helhet och för hela året skall omfattas.

Konsekvenser för företagens uppgiftslämnande

I regeringens förslag görs flera förmåner av mindre ekonomisk betydelse skattepliktiga. Frågan om preliminärskatteberäkning, lämnande av kontrolluppgift och inbetalning av arbetsgivaravgifter för dessa förmåner uppkommer därmed. Vi menar att det kan vara rimligt att belägga en av de beskattade naturaförmånerna, fri eller subventionerad semesterbostad, med arbetsgivaravgift.

Eftersom de övriga naturaförmåner som enligt vårt förslag kommer att beskattas är av relativt marginell betydelse motsätter vi oss arbetsgivaravgifter (med det ovan nämnda undantaget), preliminärskatteuppbörd och krav på lämnande av kontrolluppgift utöver vad som förekommer med nuvarande lagstiftning. Sådana regler skulle främst leda till en onödig och betungande byråkrati för företagen.

Det torde ankomma på utskottet att formulera lagtext i överensstämmelse med följande yrkanden.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

1. att riksdagen med avslag på regeringens proposition i denna del beslutar att förmånen av subventionerad motion ej blir skattepliktiga, oavsett om motionen betalas med motionskuponger, utövas i företagets egna lokaler, i av företaget hyrd lokal, i vilken omfattning lokalen hyrs och vilken typ av motion som utövas,
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs om att riksskatteverket bör utforma anvisningar för ett tak på högsta tillåtna skattefria värde av motionsförmånen,
3. att riksdagen avslår regeringens förslag att begränsa skattefria jubileumsgåvor och andra större gåvor till ett enda tillfälle utöver anställningens upphörande,
4. att riksdagen med ändring i regeringens förslag i denna del beslutar att anslutning till yrkesspecifik förening skall räknas som yrkesförmån och alltså inte beskattas,

5. att riksdagen beslutar att det blir möjligt för en anställd att omvandla en gåva från arbetsgivare till ett bidrag till en ideell förening utan att den anställde blir skattepliktig för gåvan,

6. att riksdagen med avslag på regeringens förslag i denna del beslutar att privata sjukförsäkringar skall vara avdragsgilla för arbetsgivaren och skattefria för den anställde,

7. att riksdagen med avslag på regeringens förslag i denna del beslutar att en arbetsgivare skall kunna betala patientavgifter för anställdas tandvård förutsatt att alla anställda omfattas av förmånen utan att detta blir skattepliktigt,

8. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs om att bidrag till arbetskläder skall vara skattefria om den anställde överlämnar kvitto på inköpet till arbetsgivaren,

9. att riksdagen med avslag på propositionens förslag i denna del beslutar att kaffekuponger i skattehänseende skall behandlas på samma sätt som fritt kaffe på arbetsplatsen,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om att riksskatteverket bör få i uppdrag att utforma bestämmelser för högsta möjliga skattefria värde av kaffekuponger,

11. att riksdagen med avslag på propositionens förslag i denna del beslutar att förmån av fri eller subventionerad semesterbostad skall beskattas enligt schablonregeln oavsett för vilken tidsperiod den hyrts eller i vilka former den ägs,

12. att riksdagen med avslag på propositionens förslag i denna del beslutar att krav på preliminärskatteuppbörd och lämnande av kontrolluppgift inte skall ställas högre än med nuvarande regler,

13. att riksdagen beslutar att arbetsgivaravgifter på naturaförmåner skall utgå på förmån av fri eller subventionerad semesterbostad men i övrigt enligt nuvarande regler.

Stockholm den 19 november 1987

Kjell Johansson (fp)

Britta Bjelle (fp)

Leif Olsson (fp)

Gudrun Norberg (fp)

